

Informacija o namjeri Vlade Crne Gore za otkup akcija AD "Željeznički prevoz Crne Gore" Podgorica i AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava"

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 15. februara 2024. godine, razmotrila i usvojila Informaciju o namjeri pripajanja privrednog društva AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava" Podgorica privrednom društvu "Željeznički prevoz Crne Gore" AD Podgorica. Na istoj sjednici, Vlada je dala saglasnost za korišćenje sredstava Tekuće budžetske rezerve, najviše do 1.7 miliona eura, za uvećanje kapitala države u društvima i zadužila Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da preduzme neophodne aktivnosti u cilju pripajanja privrednog društva AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava" Podgorica privrednom društvu "Željeznički prevoz Crne Gore" AD Podgorica.

Ministarstvo finansija je na pomenutu Informaciju dalo mišljenje, broj: 01-011/24-1056/2 od 14. februara 2024. godine u kojem se, između ostalog, navodi da opciju pripajanja privrednog društva AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava" Podgorica privrednom društvu "Željeznički prevoz Crne Gore" AD Podgorica treba razmotriti kao optimalnu, a da se sa aspekta budžeta, u skladu sa odredbama člana 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti može razmatrati mogućnost korišćenja Tekuće budžetske rezerve uz prethodnu saglasnost Vlade, kao i da eventualna finansijska obaveza države u ovom postupku bude ograničena samo na uvećanje kapitala države, najviše do 1.7 miliona eura.

U cilju sprovođenja aktivnosti u skladu sa zaključcima Vlade, broj: 08-011/24-829/2 od 22. februara 2024. godine, Ministar saobraćaja i pomorstva je formirao radnu grupu koja sprovodi aktivnosti neophodne za proces restrukturiranja dva privredna društva.

U tom smislu, urađena je analiza vrijednosti paketa akcija okupljenih manjinskih akcionara koji u strukturi ŽPCG čine 5,18% i u OŽVS 8,15%, a na osnovu knjigovodstvene vrijednosti kapitala, i na osnovu preliminarnih podataka na 31. decembar 2023. godine, udio okupljenih manjinskih akcionara u kapitalu oba društva iznosio je približno EUR 1.83 miliona. Ukupna knjigovodstvena vrijednost kapitala ŽPCG po preliminarnim podacima na 31. decembar 2023. godine iznosu EUR 15.406.125 a OŽVS EUR 12.661.636. Knjigovodstvena vrijednost akcija ostalih (rasutih) akcionara koji u strukturi ŽPCG čine 2,67% i u OŽVS 4,25%, u ukupnoj vrijednosti iznosi približno EUR 950 hiljada. Takođe, obavljene su konsultacije i pregovori sa predstavnicima udruženih manjinskih akcionara u vezi otkupa paketa akcija.

Shodno navedenom, smatramo da su se stekli uslovi da se pristupi otkupu paketa akcija manjinskih akcionara jer se u pregovorima sa predstavnicima okupljenih manjinskih akcionara ŽPCG i OŽVS postigla saglasnost oko cijene akcija od EUR 1.70 po akciji ŽPCG i EUR 2.10 po akciji OŽVS, što u ukupnoj vrijednosti iznosi EUR 1.4 mil za kupovinu oba paketa akcija okupljenih manjinskih akcionara koji u ŽPCG iznosi 5,18% i u OŽVS 8,15%. Imajući u vidu da u strukturi kapitala postoji određeni broj akcija fizičkih lica koje nisu obuhvaćene paketom akcija okupljenih manjinskih akcionara, tačnije 2,26% u ŽPCG i 4,25% u OŽVS, s tim u vezi postoji očekivanje da će se jedan dio rasutih akcionara javiti tokom postupka na berzi. Teško je procijeniti u kolikom procentu će biti potrebe za dodatnim otkupom, tj. koliki broj "rasutih" manjinskih akcionara će se javiti sa zahtjevom da im se otkupe akcije, ali treba imati u vidu da postoje vlasnici izuzetno malog broja akcija koji se neće javiti sa zahtjevom za otkup radi male vrijednosti, kao i da određeni broj vlasnika akcija nije živ. Analizom spiska akcionara utvrđeno je da veliki broj akcionara posjeduje malu količinu akcija (neisplativu) za prodaju po navedenim cijenama. Takođe značajan dio se odnosi na preminule akcionare (navedeno godiste u listi akcionara dostavljenoj MSP) ali i neriješeni ostavinski postupci. Uzeta je u obzir i dugogodišnja

neaktivnost na berzi predmetnih akcija gdje godinama nema ponude. Iz svega navedenog se može zaključiti da je veoma mali broj akcionara spreman za eventualnu prodaju predmetnih akcija. Obezbijedena sredstva su dovoljna za otkup akcija okupljenih akcionara što je značajno zbog procesa restrukturiranja i značajne uštede u cijeni, takođe u navedenoj cifri su obezbijedena i sredstva za akcionare koji bi se u ovoj kupovini eventualno dodatno javili.

Ukupan broj akcionara u ŽPCG iznosi 3.344, pri čemu njih 3.060 posjeduje manje od 100 akcija, dok njih 3.295 posjeduje manje od 200 akcija (ukupna količina akcija akcionara koji posjeduju manje od 200 akcija iznosi 105.690 što u eurima iznosi 179.673 po cijeni od EUR 1.7 po akciji). Ukupan broj akcionara u OŽVS iznosi 3.441, pri čemu njih 3.049 posjeduje manje od 100 akcija, dok njih 3.289 posjeduje manje od 200 akcija (ukupna količina akcija akcionara koji posjeduju manje od 200 akcija iznosi 106.415 što u eurima iznosi 223.472 po cijeni od EUR 2.1 po akciji). Realno je očekivati da će se tokom postupka otkupa akcija javiti radnici koji posjeduju određeni broj akcija koji je isplativ za valorizaciju, ali je kroz sprovedeno istraživanje i konsultacije zaključeno da ukupna vrijednost akcija akcionara koji se potencijalno mogu javiti, a za oba društva, može iznositi u svakom slučaju manje od EUR 100 hiljada. S tim u vezi, smatramo da je potrebno dodatno obazbijediti iznos od EUR 100 hiljada za kupovinu akcija rasutih akcionara koji se potencijalno mogu javiti, a iznos neiskorišćenih sredstava, po okončanju transakcije na berzi vratiće se u Tekuću budžetsku rezervu.

Ukupan iznos koji je potrebno obezbijediti za otkup akcija manjinskih akcionara oba društva iznosi EUR 1.5 miliona.

Država ima i ekonomski interes za otkup tih akcija, jer trenutna kapitalizacija ŽPCG i OŽVS iznosi EUR 9.408.757, dok je knjigovodstvena vrijednost akcija po preliminarnim bilansima na 31. decembar 2023. godine obje kompanije, ŽPCG EUR 2.17 po akciji, a za OŽVS EUR 2.81 po akciji. Bitno je napomenuti da je nominalna cijena za akcije ŽPCG EUR 5.2813 po akciji, a nominalna cijena za akcije OŽVS EUR 4.6676 po akciji. Ukoliko bi Država preuzela pomenuti paket akcija od manjinskih akcionara koji bi koštao u ukupnom iznosu manje od EUR 1.5 miliona, to bi, sa već postojećim akcijama, omogućilo da se u ŽPCG poveća akcijski kapital na preko 98% a u OŽVS preko 96%. Uvećanje vlasništva bi takođe bilo značajno i sa aspekta primjene odredaba Zakona o privrednim društvima, kojima se definiše pravo sazivanja Skupštine akcionara u slučaju kada većinski vlasnik ima preko 95% učešća u akcijskom kapitalu.

Ukoliko bi Država kupila akcije po cijeni koja je trenutno u rasponu između tržišne i knjigovodstvene, napravila bi značajnu uštedu. Kupovinom akcija od manjinskih akcionara po cijeni postignutoj u pregovorima od EUR 1.7 po akciji za ŽPCG i EUR 2.1 po akciji za OŽVS, što bi sa još pojedinačnim zahtjevima radnika koji imaju akcije iznosilo na osnovu očekivanja manje od EUR 1.5 miliona, mnogo manje nego da se plaćaju akcije po knjigovodstvenim cijenama jer bi ta suma iznosila nekih EUR 1.83 miliona na osnovu knjigovodstvene vrijednosti na 31. decembar 2023. godine, a koja bi se sigurno morala platiti nakon neke od predstojećih skupština akcionara obje kompanije kada bi manjinski akcionari iskazali nesaglasnost i u skladu sa zakonom tražili da im se otkupe akcije. Tako je u ŽPCG najavljena Skupština za donošenje Odluke o kupovini vozova kao i za dokapitalizaciju (konverziju poreskog duga u akcijski kapital), dok će u narednom period biti zakazana i skupština akcionara AD OŽVS, u vezi sa sredstvima dobijenim iz granta i kreditom koji će se realizovati uz ugovor o grantu, za modernizaciju radionica. Na tim skupštinama bi manjinski akcionari uz iskazivanje nesaglasnosti potraživali iznos po knjigovodstvenoj cijeni akcija, a shodno članu 127 zakona o Privrednim društvima. Taj iznos bi iznosio oko najmanje EUR 1.83 miliona po

knjigovodstvenoj vrijednosti na 31. decembar 2023. godine, s tim da manjinski akcionari mogu tražiti procjenu imovine, što bi na osnovu trenutnog stanja na tržištu moglo iznositi preko EUR 2 miliona.

Kupovinom paketa akcija po vrijednosti ukupnoj koja je manja od EUR 1.5 miliona koji bi kao dogovor između Države i manjinskih akcionara bio plaćen prije datih skupština, pravi se ušteda od najmanje EUR 500 hiljada pod pretpostavkom da bi nesaglasni akcionari tražili procjenu imovine. Manjinski akcionari kao dugogodišnji partner Državi, kao većinskom vlasniku, pristankom na otkup preko Berze i po cijenama nižim od knjigovodstvenih, žele pokazati profesionalni i respektabilni odnos prema Državi i njenim resursima, a istovremeno žele da unovče sve ono šta im je brojnim zakonima omogućeno.

Dodatno, lakše i brže donošenje odluka od krucijalne važnosti za preduzeća od strane većinskog vlasnika, a posebno kroz promjenu članova Zakona o privrednim društvima gdje većinski vlasnik ima preko 95% vlasništva u emitentu. Takođe bi se u poslovanju Društva izuzeli sledeći čl. od 121 do 154 Zakona o privrednim društvima, a koji se odnose na akcionare sa preko 5% vlasništva.

ŽPCG kao i OŽVS su opterećeni hipotekama iz prethodnog perioda, kako pravnim (nesređen i neraščišćen međusobni odnos po pitanju imovine, tako i po pitanju normiranja cijene po kojima se obavljaju usluge održavanja i dr.), ekonomskim (poreski dugovi, akumulirani gubitak, nemogućnost usvajanja kolektivnog ugovora u OŽVS zbog ekonomskog efekta i dr.) na kraju i funkcionalnim hipotekama gdje bi se prevashodno svrstali: zastarjelost voznih sredstava u ŽPCG kao i opreme u OŽVS.

Ukoliko bi Država izvršila otkup pored pozitivnog ekonomskog efekta, izbjegla bi i tužbe koje bi zbog gore pomenutih problema mogle biti pokrenute od strane manjinskih akcionara, a sa ciljem zaštite imovine.

Smatramo bitnim istaći činjenicu da je Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u prethodnom periodu podržalo inicijativu za kupovinu novih vozova kroz zaduženje kod EBRD banke u iznosu do 30 miliona eura, te da je u toku procedura usaglašavanja ugovora o kreditu sa Bankom, nakon čega će se pristupiti realizaciji istog. Budući da organ upravljanja AD ŽPCG mora donijeti odluku o zaduženju, izvjesno je da će manjinski akcionari iskazati nesaglasnot sa ovim prijedlogom, čime stiču uslov u skladu sa čl 127 Zakona o privrednim društvima za otkup akcija, s tim da teret otkupa pada na Društvo, a ne na državu, što bi ugrozilo tekuću likvidnost Društva, a samim tim i javni interes prevoza putnika željeznicom. Osim navedenog, u okviru projekata finansiranih kroz WBIF i EIB, odobreni su projekti investicionog ulaganja u depoe i radionice u vlasništvu AD OŽVS u iznosu od cca EUR 3 miliona. I u ovom slučaju bi mogli imati rizig nesaglasnosti manjinskih akcionara u procesu donošenja odluka. S toga je Ministarstvo saobraćaja i pomorstva mišljenja da je prije ovih ulaganja, planiranih u tekućoj godini, neophodno riješiti pitanje učešća manjinskih akcionara u vlasničku strukturu ova dva privredna društva.

Struktura kapitala AD OŽVS na dan 31.12.2023. godine:

Akcionar	Broj akcija	Vrijednost	Procentualno učešće
DRŽAVA	3.845.017	17.946.927	85,44%
HB - Zbirni Kastodi racun 1	123.642	577.111	2,75%
ED - OIF TREND	122.297	570.830	2,72%
ĐORĐIJE PEROVIC	75.389	351.883	1,68%
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	69.305	323.485	1,54%
CD - OIF Moneta	45.117	210.588	1,00%
Zavod za zapošljavanje Republike Crne Gore	27.635	128.987	0,61%
EDO KOJIC	10.602	49.486	0,24%
JOVAN MATIC	4.311	20.122	0,10%
ZORAN POPOVIC	4.028	18.799	0,09%
Ostali	172.670	805.951	3,84%
Svega akcijski kapital	4.500.012	21.004.168	100,00%

Struktura kapitala AD ŽPCG na dan 31.12.2023. godine:

Akcionar	Broj akcija	Vrijednost	Procentualno učešće
DRŽAVA	6.459.640	34.115.158	90,79%
ED - OIF TREND	169.307	894.157	2,38%
ĐORĐIJE PEROVIC	141.268	746.077	1,99%
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	69.304	366.012	0,97%
CD - OIF Moneta	48.116	254.115	0,68%
Zavod za zapošljavanje Republike Crne Gore	27.633	145.939	0,39%
HB - Zbirni Kastodi racun 1	9.697	51.214	0,14%
EDO KOJIC	9.576	50.575	0,13%
JOVAN MATIC	4.311	22.770	0,06%
CK - Zbirni kastodi racun 1	4.020	21.230	0,06%
Ostali	171.762	907.120	2,41%
Svega akcijski kapital	7.114.635	37.574.367	100,00%

S poštovanjem,

MINISTAR

Filip Radulović

